

Tema 3

La socialització i la cultura. Grups,
institucions, rols, identitats

Índex del tema

- Presentació
- Continguts
- Objectius
- Activitats
- Referències

Continguts del tema

- Individu i societat: la reproducció de la societat
- Natura, cultura i socialització
- La cultura i els sentits del terme
- La socialització
 - Fases del procés de socialització
 - Agents de socialització
- Institucions i grups
- La posició social: Rols i estatus socials
 - Tipus d'estatus
 - Conflicte entre rols
 - Demostració i canvi de posició social
 - Símbols d'estatus
 - Ritus de pas

Objectius del tema

- Conèixer el lèxic bàsic: socialització, agents, fases i mecanismes de socialització, institució i grup, control social, rol i estatus
- Conèixer els sentits del terme "cultura"
- Aproximar-se al procés d'integració dels individus en la societat
- Identificar i comprendre el procés de socialització
- Conèixer les fases del procés de socialització
- Identificar els principals agents socialitzadors i els seus efectes
- Identificar i comprendre el paper dels grups i institucions com agents de socialització
- Comprendre i diferenciar entre rol i estatus
- conèixer els tipus d'estatus i tipus de conflictes de rols
- Comprendre el que implica el canvi d'estatus

Individu i societat

- La reproducció de la societat
 - Material
 - Biològica
 - Cultural

Natura, cultura i socialització

- Som animals socials
- Naixem en una predisposició a la socialitat
- La nostra natura és ser socialitzats en la cultura
- L'alternativa és ser nens ferins

Natura, cultura i socialització

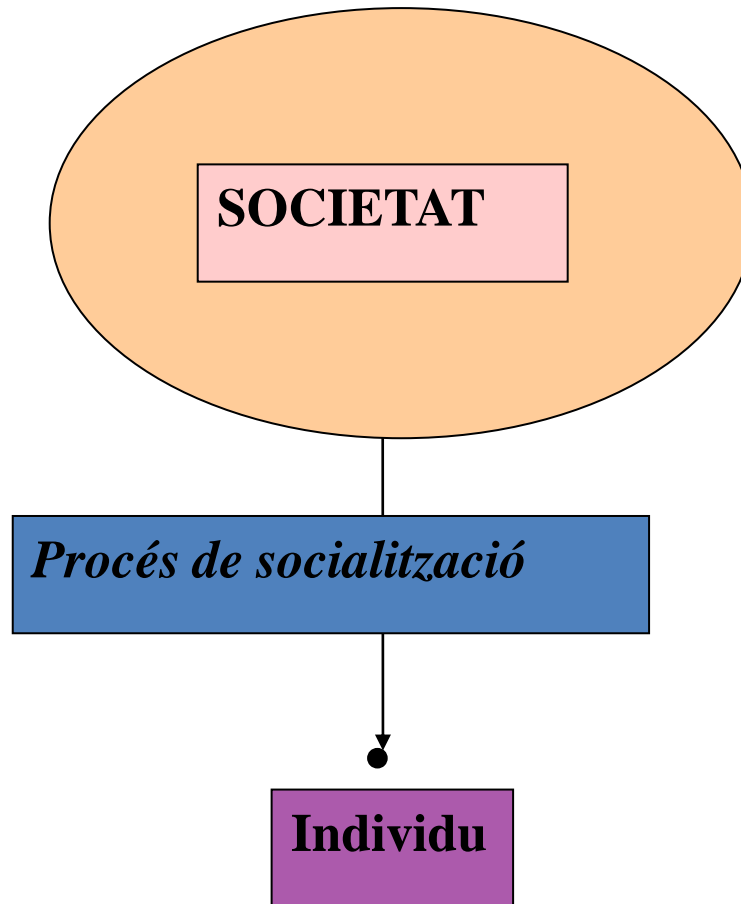
- La socialització és el “procés mitjançant el qual la persona humana aprén i interioritza, en el transcurs de la seua vida, els elements socioculturals del seu medi ambient, els integra a l'estructura de la seua personalitat, sota la influència d'experiències i d'agents socials significatius, i s'adapta així a l'entorn social en el sí de la qual ha de viure

Natura, cultura i socialització

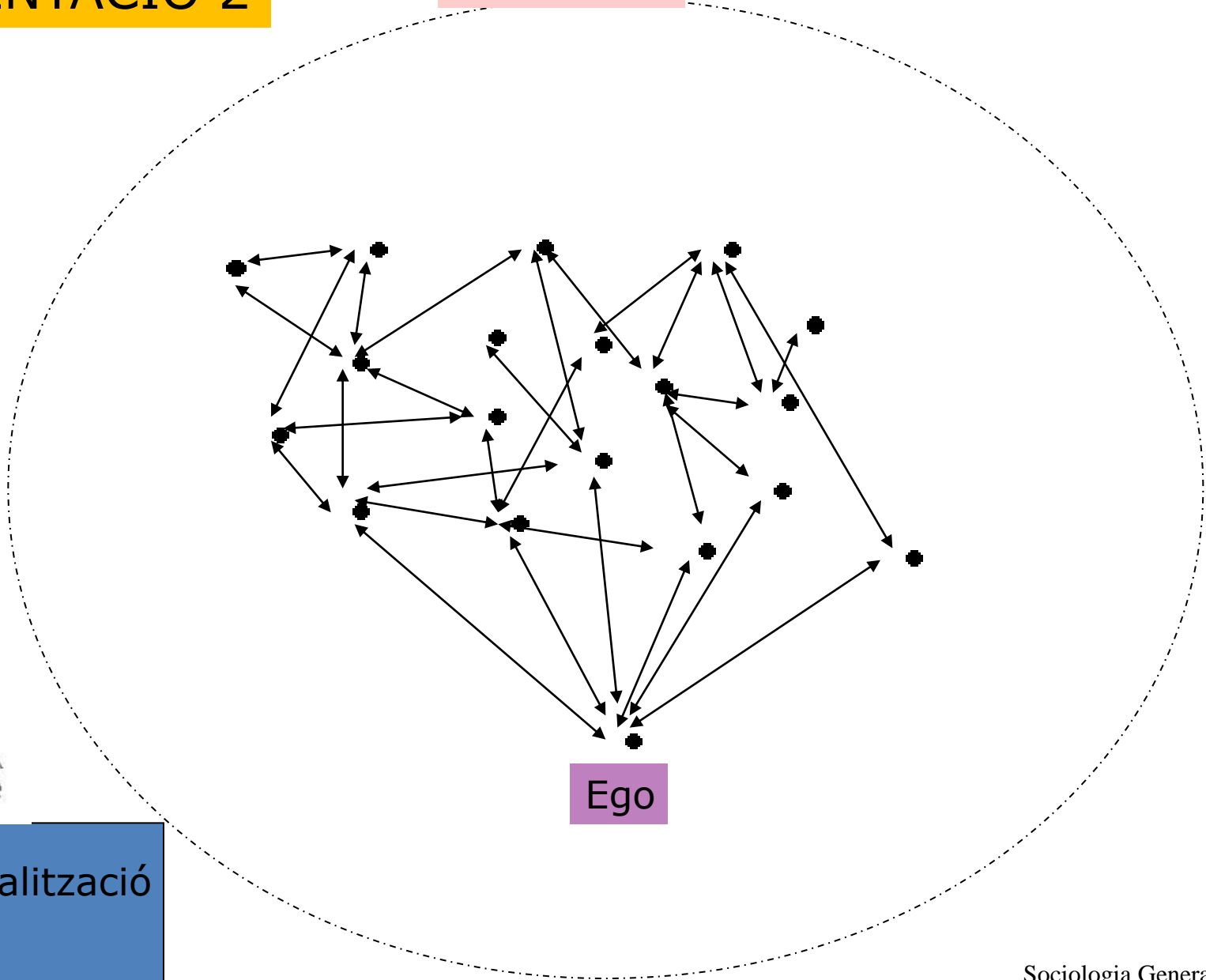
- La socialització és com un procés d'aprenentatge de regles d'una sèrie de jocs de rol
 - Hem d'aprendre les regles del joc
 - Hem d'aprendre els rols o papers que hem de representar

REPRESENTACIÓ 1 DEL PROCÉS DE SOCIALITZACIÓ

REPRESENTACIÓ 2

SOCIETAT

Procés de socialització

Cultura i sentits del terme

- Etimologia: *colo, colis, colere*
- Usos
 - Humanístic (pedagògic)
 - Antropològic (etnològic)
 - Sociològic

Cultura i sentits del terme

- Sentit humanístic (pedagògic)
- la "cultura és una gran ajuda per a les dificultats presents, és la busca de la nostra total perfecció per mitjà del coneixement de tots els assumptes que més ens concernixen, el millor que ha sigut pensada i dit en el món"

Cultura i sentits del terme

- Sentit antropològic
- "la cultura o civilització , en sentit etnogràfic ampli, és aquell tot complex que comprén coneixement, creences, art, moral, lleis, usos i altres capacitats i usances adquirides per l'home en quant és membre d'una societat".

Cultura i sentits del terme

- Sentit antropològic
 - Mode de pensar, sentir i actuar de tot un grup humà que es transmet intergeneracionalment, junt també amb llur variades produccions materials
 - Codi compartit que dona sentit a la experiència

Cultura i sentits del terme

- Element bàsics de la cultura:
 - Creences
 - Valors (un tipus particular de creença)
 - Normes
- Expresades mitjançant el
 - Llenguatge (verbal i no verbal)
 - Que és simbòlic

Cultura i sentits del terme

- Actituts davant la diversitat cultural
 - Etnocentrisme
 - Xenofòbia, racisme, asimilacionisme
 - Relativisme cultural
 - Segregacionisme multiculturalista
 - Interculturalisme

Cultura i sentits del terme

- Per a rars, nosaltres
- “El nostre costum de menjar conills o pollastres pot resultar tan estranya per a altres, com per a nosaltres la de menjar cadells de gos”. (Eib-Eibesfeldt, *Amor i Odi*).

Cultura i sentits del terme

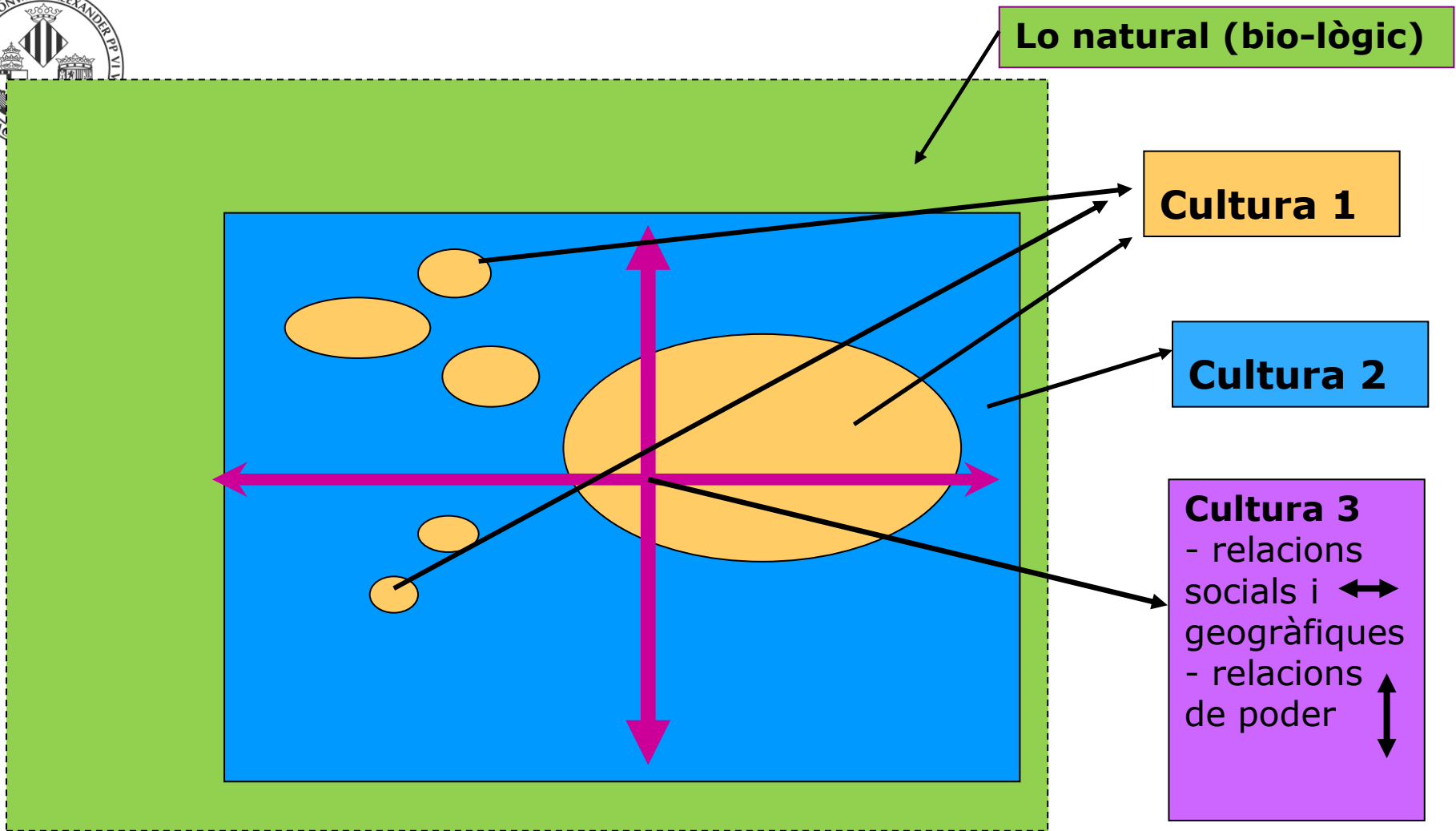
- El nostre ferm ciutadà nord-americà es desperta en un llit construït segons un model originat al Orient Mitjà, però va ser modificat en el nord d'Europa abans que passara a Amèrica. Aparta els llençols de cotó, aclimatat a l'Índia, o de lli aclimatat en el Pròxim Orient, o de seda, l'us del qual es va descobrir a la Xina, s'introduïx en uns mocassins, inventats pels indis de les terres boscoses orientals, i va al bany ple d'invents europeus i nord-americans de dates recents. Es lleva el pijama, que és una vestimenta inventada a l'Índia, i es llava amb sabó inventat pels antics Gals. Després, s'afaita, un ritu masoquista que pareix haver vingut de Sumèria..., encara que és un nord-americà cent per cent". (R. Linton, *L'estudi de l'home*).

Cultura i sentits del terme

Sentit sociològic

- Desde de la sociologia de la cultura s'estudien els marcs socials de les formes simbòliques,
 - Es busquen els factors socials que expliquen les diferents competències i realitzacions culturals
- Els grafitis

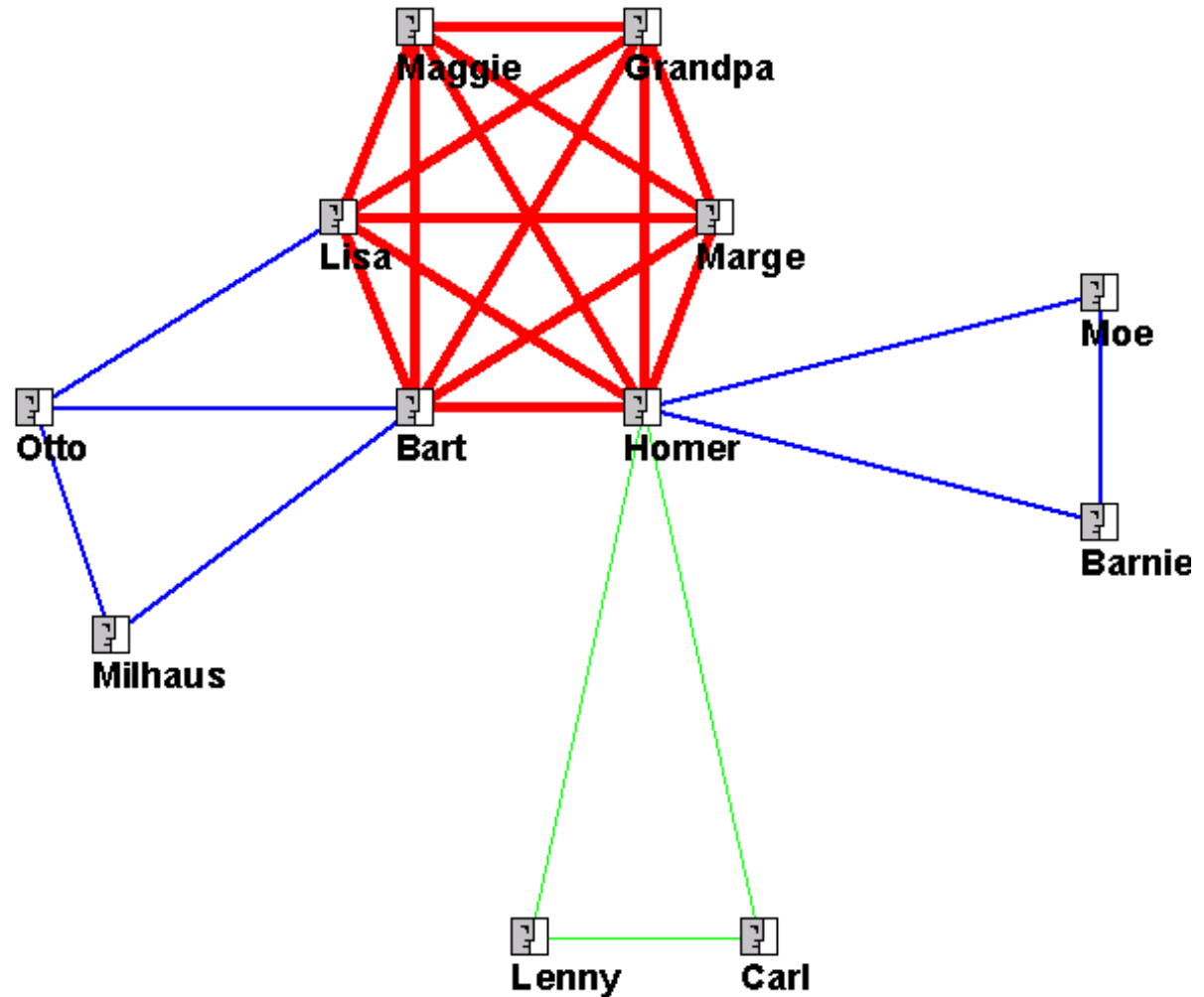
Representació gràfica dels diferents nivells i/o sentits de cultura, amb el medi natural com entorn i factor **limitant**, però, també **generador** d'ella (i.e. el cervell és un producte de l'evolució biològica; d'alguna manera és "natural" tindre cultura. I la cultura pot anar contra *natura*.)

La socialització

- Fases del procés de socialització
 - Primària
 - Secundària
 - Resocialització
 - Pygmalió

INSTITUCIONS, GRUPS, XARXES I CAPITAL SOCIAL A LA FAMÍLIA DELS SIMPSON

LLIGAMS FAMILIARS
LLIGAMS AMICALS
*escola
*pub
LLIGAMS LABORALS

Grups primaris/Comunitat	Grups secundaris/Associació
Basats en el sentiment. Les relacions afectives i emocionals exercisen un paper important, del qual depen la resta de tasques organitzatives	Basats en interessos utilitaris. Les relacions afectives i emocionals es subordinen a les tasques establides en la organització social.
Cada individu considera a l'altre com a fi en si mateix.	Cada individu considera a l'altre com a medi para aconseguir llur fins.
Els individus establixen relacions personals i compartixen la seua vida privada.	Els individus establixen relacions impersonals i cooperen en la vida pública.
La relació entre els membres es espontània i aquest procés d'interacció origina el sentiment del nosaltres.	La relació entre els membres és una decissió voluntària i aquest procés d'interacció estructura la participació social.
<i>Exemples:</i> Família, clan, tribu, colla d'amics	<i>Exemples:</i> empresa, hospital, club de futbol, col·legi

Institucions i grups

- les unitats bàsiques d'una institució són els **rols** (entessos com a pautes normalitzades i recurrents d'acció social, associades a un **estatus**), així com les unitats que integren els **grups** són els **individus**. Al seu torn el conjunt de totes les **institucions** formen part del que denominem **cultura**, de la mateixa manera que el conjunt de **grups** integren la **societat** global." (Morales i Abad 1988: 95).

La posició social: rols i estatus

- En la vida social, la conducta dels individus s'ajusta a certes regularitats: rols
- Al llarg de la vida ocupen i exercim diferents estatus i rols que són definits socialment
- Alguns són més rellevants o principals que d'altres

La posició social: rols i estatus

- Posició social: lloc als grups
 - Rols (*paper teatral*): funció (normes, deures i expectatives)
 - Estatus: lloc a la estructura (nivell, reconeixement, drets, prestigi, privilegis)

La posició social: rols i estatus

□ Els rols

- Són modes de comportament estandarditzats i socialment establerts que són transmesos de generació en generació
- Els rols s'emmarquen una sèrie de normes
- El rol forma part d'un cercle que suposa un conjunt de relacions d'interacció concretes
- Definixen camps d'acció legítima dins de les competències pròpies del rol
- Formen part del sistema d'autoritat més ample i impliquen el compliment de deures i obligacions

La posició social: rols i estatus

- Tipus d'estatus
 - Adscrit
 - Adquirit
- Tipus de societats
 - Tradicionals
 - Modernes

La posició social: rols i estatus

Conflictes de rol

- Els conflictes-dilemes de rols es produïxen entre persones (*interpersonals*) i/o dins d'una mateixa persona (*intrapersonal*)
- En ambdós casos poden ser *interròlics* o *intrarròlics*
- La diversitat de rols augmenta les possibilitats de tensió
- Entre dos a més persones (interpersonals)
 - Entre rols complementaris (*interròlic*)
 - Per un mateix rol (*intrarròlic*)
- Dins d'una persona (intrapersonals)
 - Entre diversos rols (*interròlic*)
 - En un sol rol (*intrarròlic*)

La posició social: rols i estatus

- Demostració i canvi de posició social
 - Símbols de estatus (luxe, ostentació, balafament...)
 - Ritus de pas
 - El *potlach*

Activitats

- 1. Explica de manera àmplia en què consistix la socialització, parlant de les seues fases, agents, etc., i acaba responent'ne a la qüestió de si ens socialitzen o ens socialitzem
- 2. Té cada societat una única cultura?
- 3. És més que possible que a un policia antiavalots, reprimint una manifestació reivindicativa d'un grup de policies, se li planteje algun tipus de conflicte:
 - a) entre rols complementaris
 - b) interròlic
 - c) intrarròlic
 - d) d'estatus
- 4. Analitza els rols i l'estatus del treballador social. Quins conflictes de rol li poden sorgir?

Referències bibliogràfiques

- ❑ ARIÑO, A. (1997), *Sociología de la cultura*. Barcelona, Ariel.
- ❑ BERGER, P. y T. LUCKMAN (1968), *La construcción social de la realidad*. Buenos Aires, Amorrortu.
- ❑ CUCÓ, J. (2004), *Antropología urbana*. Barcelona, Ariel.
- ❑ MORALES NAVARRO, J. y L. V. ABAD MÁRQUEZ (1988), *Introducción a la sociología*. Madrid, Tecnos.
- ❑ TUIVAII DE TIAVEA (1998), *Los Papalagi*. Barcelona, Integral.